



Негодовање међународне заједнице због дејстава либијског лидера Моамера Гадафија против великог дела сопственог народа било је свеопште. А војна операција позвана да заустави диктатора, изазива недоумицу. Против ње је одмах иступио чешки председник Вацлав Клаус, који је изједначио режим забране летова са објавом рата Либији. Истина, затим је Праг ублажио свој став, али активно учешће у савезничким дејствима је одбио. Резолуцију СБ УН реализују разне земље. Али не сама алијанса, чији члан је и он. Тек у суботу се НАТО спрема да се придружи осигурању зоне забрањене за летове. Ова пометња подсећа чешког публицисту Јана Петранека на недокувану кнедлу. Детаљније своје мишљење он је изложио у телефонском разговору из Прага са Гајане Хановом.

„Када је све започело, Француска је, мислим, у тренутку осетила малтене да је хегемон Европе, преселила се у давну прошлост. Стекао се утисак да је генерални секретар НАТО-а Андрес Фог Расмусен међу последњима сазнао да председник Саркози шаље ловце да бомбардују војне објекте либијског режима. Потпуно је збуњена Лига арапских земаља, која је иницирала резолуцију СБ, а затим осудила бомбардовање Либије. Поставља се мноштво питања, између осталог до чега ће довести догађаји у Африци и на Блиском Истоку? Које појаве посматрамо: борбу за социјална, религиозна, политичка права или нешто сасвим друго?

Поставља се и друго, за сада нерешено питање: Има ли право међународна заједница уз помоћ војне силе да се меша у послове суверене државе? Мислим да ипак нема. Осим у случајевима када се дешава отворени геноцид. Данас, када се међународна заједница интегрише, није ваљда да не може да обузда диктатора? Не бомбардовањем и ракетирањем, већ економским санкцијама, консолидованим дипломатским притиском? Убеђен сам да је постојала алтернатива војном мешању. Али много су журили да се избеаве од Гадафија и лоше су се припремили.“

Русија, као што се зна, није блокирала одлуку СБ УН, већ је заузела став немешана. Како ви оцењујете тај корак?

„Настала је занимљива ситуација. Ми смо чули два мишљења – званични став који је изрекао Медведев и лични премијера Путина, који је, како само он уме, одбрусио, осудивши у суштини војне акције.“

Зашто тако дуго нема заједничког координационог штаба? Сви се договарају и договарају...

„Добро питање! Заиста, зашто нико не жели да преузме на себе одговорност за дешавања? Зато што читаву ову спонтану војну акцију против Гадафија прати хаос. Операција се назива романтично: Одисејева зора. А по мени то је пре Илијадина пометња. Нема јединствене стратегије, јединственог руковођења, једноставно некакво партизанство. Саркози није добро израчунао. Очигледно је мислио да ће дати команду и све ће кренути к’о подмазано. Али к’о подмазано ништа неће кренути. Наставак ће бити дуг и болан.“

Мораће да се ратује не само из ваздуха, већ и на земљи, наставља Јан Петранек. Он сматра да у таквом случају америчким маринцима неће моћи да се завиди: „Чак најпрофесионалнији и суперобучени војник САД и НАТО-а није супарник Либијцу у његовој рођеној пустињи. Малог победоносног рата неће бити.“

Захтев Државне думе Русије да се хитно прекине ватра и насиље чешки публициста оцењује као позив на преговоре. Биће потребно, јасно је, посредници. Русија, закључује он, могла би да се покаже овде незамењивом.

(Глас Русије)